هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

٦

١٩٩٣ - بەرگی شەشەم

چاپی یەکەم ١٩٩٧

پێرست:

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١) یەک شەممە ڕێکەوتی ٣/١/١٩٩٣ ———— ل٥
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩/١/١٩٩٣ ———— ل٤٩
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣) چوارشەممە ڕێکەوتی ٢٠/١/١٩٩٣ ———— ل٥٧
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤) شەممە ڕێکەوتی ٢٣/١/١٩٩٣ ———— ل٧٧
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥) ———— ل٩٥
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٦) سێ شەممە ڕێکەوتی ٢٦/١/١٩٩٣ ———— ل٩٩
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٧) چوارشەممە ڕێکەوتی ٢٧/١/١٩٩٣ ———— ل١٣٣
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٨) شەممە ڕێکەوتی ٣٠/١/١٩٩٣ ———— ل١٤٥
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٩) یەک شەممە ڕێکەوتی ٣١/١/١٩٩٣ ———— ل١٧١
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٠) سێ شەممە ڕێکەوتی ٢/٢/١٩٩٣ ———— ل٢١٥
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١١) چوارشەممە ڕێکەوتی ٣/٢/١٩٩٣ ———— ل٢٦٧
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٢) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٤/٢/١٩٩٣ ———— ل٣٠١
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٣) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٦/٢/١٩٩٣ ———— ل٣١٩
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٤) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٧/٢/١٩٩٣ ———— ل٣٣٣
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٥) یەک شەممە ڕێکەوتی ٢١/٢/١٩٩٣ ———— ل٤٠١
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٦) دووشەممە ڕێکەوتی ٢٢/٢/١٩٩٣ ———— ل٤٣٩
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٧) سێ شەممە ڕێکەوتی ٢٣/٢/١٩٩٣ ———— ل٤٨٧
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٨) چوارشەممە ڕێکەوتی ٢٤/٢/١٩٩٣ ———— ل٥٢٥
پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٩) یەک شەممە ڕێکەوتی ٢٨/٢/١٩٩٣ ———— ل٥٣٧

لەباتی ئەوەی جێبەجێ دەکرێ لە رۆژی دەرچوونی، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵە؟.... کێ لەگەڵ نییە؟.... بە زۆربەی دەنگ هەردوو ماددەکە جێگیر بوو. ئەمە وەکو بریارێک لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتمانیی تەواو بوو وەکو بریارێک کێ لەگەڵە؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆربەی دەنگ وەرگیرا، بالیژنەی تەندروستی کەرەم بکاتە ئێرە.

بەرێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لیژنەی تەندروستی ئێستا (٣) کەسی لێرە نییە سەرۆک وجێگری سەرۆک ئەندامێکی تر گەران بۆ پشکنینی خەستەخانەکان و ئەگەر دەفەرمووی ئامادەین بخوێنینەوە، لە بەر ئەوەی جەنابی وەزیر ئامادەیە ئەگەر راشتان هەیە با دوا بخرێ بۆ دوو رۆژی تر، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

رای لیژنەکە بەنووسراوی لێرە هەیە وەزیری تەندورستی و کۆمەلایەتی لێرەیە و لیژنەی یاسا خۆیان ئامادە کردووە.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەربارەی ئەو پرۆژەی وەزارەتی تەندروستی ناردویەتی بەراستی زۆربەی زۆری تێبینی یەکانی لیژنەی قانونی کە کردوومانە هەندێ ناوەرۆکی پرۆژەکەی نەگرتۆتەوە تەنیا لانی رێک خستنی شێوەکەی مەواد نەبێ چونکە خۆی لە سەرەتا شێوەی جێگیر بووی دەرچوونی بریارەکە(استنادا الی احکام) کە بەپێی ماددە(٥٦) پێشنیاری وەزیری تەندروستی یە کە لانی شێوەکەیە پاش ئەوە پێناسەکە لە ماددە یەک و دوو پێناسی ترمان زیاد کردووەو زنجیرەکانمان گۆڕیوە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تکایە ئێوە دوا شتی خۆتان بخوێننەوە وەکو لیژنەی یاسا وجەنابی وەزیر لێرەیە ئەگەر تێبینی هەبێ لە سەر ئەوەی ئێوە دەتوانن تێبینی خۆتان تۆمار بکەن.

بەرێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

«بسم الله الرحمن الرحيم»

بأسم الشعب

استنادا الى احكام فقرة(١) من المادة(٥٦) من القانون رقم(١) لسنة ١٩٩٢ وبناءا على ما

عرضه وزير الصحة والشؤن الاجتماعية ووافق عليه مجلس الوزراء قرر مجلس الوطني لكوردستان العراق بجلستة المنعقدة بتأريخ ٢/٢/١٩٩٣ اصدار القانون الآتي:

القانون رقم( ) لسنة ١٩٩٣

قانون وزارة صحة وشؤون الاجتماعية.

المادة الاولى/ يقصد بالتعابير التالية المعاني المبينة إزائها لأغراض هذا القانون:-

١- الأقليم: اقليم كوردستان العراق.

٢- الوزارة: وزارة الصحة والشؤون الاجتماعية للأقليم.

٣- الوزير: وزير الصحة والشؤون الاجتماعية للأقليم.

٤- وكيل الوزارة: وكيل وزارة الصحة والشؤون الاجتماعية للأقليم.

٥- المجلس: المجلس الاستشاري للوزارة.

بەڕێز د. حەمە نەجم فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی ئێمە ئەو دەقەی کە وەزارەت دایناوە (اضافەی مدیریەی علاقات ترتبط بالمکتب الوزير) مادده(١) لەگەڵ داین هیچ تێبینیمان لەسەری نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵە؟... کێ لە دژە.؟.. بەزۆربەی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية/ تهدف الوزارة الى تهيئة المستلزمات التي تكفل للمواطنين حق تمتع باللياقة الصحية الكاملة بدنيا عقليا ونفسيا وتأمين الرعاية الاجتماعية لهم خلال حياتهم ولأسرهم بعد وفاتهم وتحقيق الضمان الاجتماعي الشامل للعمال والعاملات وبالوسائل التالية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من رەخنەیەکم هەیە، لیژنەی یاسا وەکو خۆی چاپی بکردایە ئەوکاتە گۆڕانکاریەکەی حکومەت و، وەزیری تەندروستی تێبینی یەکانی خۆی بگوتبا کەچ زیادەی ترتان هەیە لەسەر کۆنەکە یان تازەکە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو ووتم ئێمە تێبینی زۆرمان نەبوو لەسەر قانونەکە تەنیا لەلانی شێوەو رێکخستنی مادەکان نەبێ ولەگەڵ هەندێ شت کە گۆڕانکاریمان تێدا کردووە و هەمووشی رای وەزارەتی لەگەڵ دابووە راوێژکاری (مستشاری) خۆیان هاتووە ماددەی دوو (تهدف الوزارة تاكو العاملين والعاملات وبالوسائل التالية) مباشرة.

١- تأسيس وأدارة الوحدات الصحية والوقائية والعلاجية وتطويرها والاهتمام بمؤسسات الرعاية الاجتماعية والعمل والضمان والاصلاح الاجتماعي وجعلها مؤسسات الأصلاحية تقويمية وتأهيلية والعمل على رعاية اسر نزلاء وحدات الاصلاح الاجتماعي بما يضمن لهم حياة كريمة ويبعدهم عن الجنوح، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ بەرهەڵستکاریەکمان نییە کەوشەی (اهداف وزارة) لابیرێت مادام دەڵێ (تهدف الوزارة) دەربارەی(بالوسائل التالية وذلك من خلال فقرات) ئەگەر لە لانی یاساییەوە هیچ پاساوێک (مبرر) هەبێ نازانم، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بڕگە(١) [تهدف الوزاره]وشەی پێویست لەجێی نییە، ئەگەر پێویست بێ یان نا، لازم نییە تێبیدا بێ (تهيئه مستلزمات التى تكلف للمواطنين)، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم هیچ گرفتێک نییە هەتا ئەگەر لابدرێ هەرگیز تەگەرە نییە، پێویستیەکان (مستلزمات) شتێکی ئاساییە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هیچ گرفت نییە بالابرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگە(١) لەگەڵ پێشەکی یەکەی ووشەی (ضروری) لابرێ کێ لەگەڵە؟ کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆربەی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٢- العناية بخدمات الرعاية الصحية الاولية بما في ذلك رعاية الامومة والطفولة والصحة المدرسية وصحة الاسرة والشيخوخة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تەندروستی و کۆمەڵایەتی چ تێبینی هەیە؟ نییە، کێ لەگەڵ بڕگە(٢)ە؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆربەی دەنگ پەسەندکرا.

بەڕێز ئەیاد حــاجی نامق مــەجــیــد:

٣- مكافحة الامراض الانتقالية والسيطرة عليها ومنع تسربها من خارج الاقليم الى داخله وبالعكس ومن مكان الى آخر والحد من انتشاره في الحياة في الاقليم.

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن:

چ تێبینی هەیە لە سەر بڕگە(٣)؟

بەڕێز د. قــاسم مــحــەمــەد قــاسم:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن.

پێشنیار دەكەم كە (المتوطنة)ی تێدابێ، واتا (الانتقالية والمتوطنة)، سوپاس.

بەڕێز كـەمـال شـاكـر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن.

بۆی هەیە تێیدا بێ خراپ نەبێ، سوپاس.

بەڕێز د. حـەمـە نەجم حـەمـە حـەمـە فـەرەج:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن.

دەربارەی (انتقالیە امراض متوطنە وانتقالیە) (انتقالیە) شتێكی فراوانترە (متوطنە) بەشێكە لە (انتقالیە)، وانتقالیە شتێكی گشتی یە، سوپاس.

بەڕێز د. قــاسم مــحــەمــەد قــاسم:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن.

ئەگەر وەك زمان بیگرێتەوە مانیع نییە، سوپاس

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن:

بڕگە(٣) كێ لەگەڵە وەكو خۆی بمێنێتەوە؟... كێ لەگەڵ نییە؟ بەتێكڕای دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حــاجی نامق مــەجــیــد:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن.

٤- حماية البيئة وتحسينها وتطويرها والحفاظ على مقوماتها والعمل علي منع تلوثها، سوپاس

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن:

بڕگە(٤) كێ لەگەڵە؟... كێ لەگەڵ نییە؟.... بەزۆربەی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حــاجی نامق مــەجــیــد:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجــومــەن.

٥- العناية بصحة وسلامة العاملين في مشاريع العمل و رفع المستوى الصحي لهم وحمايتهم من

الأخطار وأمراض مهنة واصابات العمل ووضع الضوابط والمواصفات والشروط الخاصة بها وسلامة موقع العمل ومراقبة تطبيق تلك الضوابط والمواصفات والشروط.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگە(٥) کێ لەگەڵە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.... بەزۆربەی دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٦- العناية بالصحة النفسية للمواطنين والمساهمة في توفير الخدمات اللازمة له، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگە(٦) کێ لەگەڵە؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بەتێکڕای دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٧- غرس مفاهيم التربية الصحية ونشر الوعي الصحي والبيئي بما يكفل حماية الانسان والآلة من خلال منع حوادث العمل والامراض المهنية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگە(٧) کێ لەگەڵە؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بەتێکڕای دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٨- توفير الادوية والمستلزمات والمعدات الطبية المختلفة اللازمة لتقديم الخدمات الطبية والوقائية والعلاجية والاهتمام بالعيادات الشعبية والاشراف عليها وتوفير الاجهزة الخاصة بالمعوقين، سوپاس.

بەڕێز شێخ ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

له بارەی (عیاداتی شعبی)مەسەلەیەکی کۆنە یاساکە ئی سەردەمی حکومەتی عێراقیە، ئێستا ئەو دەورەی نەماوە چونکە عیادە تایبەتیەکان دەوری خۆیان دەبینن، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی قانونەکە وەڵامی پرسیارەکە دەداتەوە کە دامانناوە مانای وایە پێویستی پێ هەیە ئەگەر ئێستا دوو شت هەبێ جیای بکەینەوە سەیری قانونی پێشوو ئەکەین ئێمە هەر شتێک کەوا پێویستیمان پێ هەبێ و بەباشی بزانین وەرمان گرتووەو وەریدەگرین، سوپاس.

هاوئاهەنگی ئەبێ لەنێوان ئێمە و لە نێوان کۆلیجی پزیشکی، مەسەلەی ئامادە کردنی کادیرەکان چونکە پەیوەندی هەیە لەگەڵ لایەنەکانی تر هەتا لەگەڵ وەزارەتێکی تر هەر بۆیە ئەوە دانراوە (وفقاً لخطط التنمية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ بابەتی (خطط التنميه لأقليم) دوو شت هەیە یەکەمیان ئەوەیە کە ئێمە ئێستا بەدەستمانەوەیە دەستگایێکی پلان دانان بۆ ئیش وکاری هەرێم دروست ببێت، خاڵی دووەمیش لەگەڵ ئەوەی کە کاک کمال باسی کرد حکومەتی ئێمەش پلانێکی هەیە بۆ ئاوەدان کردنەوە وگەشەپێ کردنی کوردستان، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەوەم وەکو خۆی بمێنێ.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو روون کردنەوانەی من وکاکەرەش دەریان خست جگە لەوەش هیچ وڵاتێک یاخود هیچ هەرێمێک بەبێ پلان بەڕێوە ناچێت ئێمە بەزیادمان زانی ئەگەر بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو (خطط التنمية لأقليم) بمێنێتەوە؟... کێ لەگەڵ ئەوەیە لای ببەین؟... بەزۆربەی دەنگ دەمێنێتەوە، دێینە سەر برگە (٩) کێ لەگەڵ ئەمەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟... کێ لە دژە... بە تێکڕای دەنگ وەرگیرا وەکو خۆی بمێنێتەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

١٠- تنظيم ورقابة ممارسة المهن الطبية والصحية والسلامة المهنية بالتنسيق مع الجهات ذات العلاقة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵە؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بەتێکڕای دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

١١- الاهتمام برعاية وتأهيل الاحداث والمعوقين والمتخلفين عقليا والصم والبكم والمكفوفين، تربوياً ومهنيا وسلوكياً بما يضمن مساهمتهم في عملية التنمية وإزالة المؤثرات النفسية والاجتماعية التي تحول دون ذلك.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بڕگەی(١١) کێ لەگەڵە؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆربەی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

١٢- الاهتمام بالحركة التعاونية في الاقليم باعتبارها حركة جماهيرية طوعية تهدف تقديم خدمات للجماهير الكوردستانية بما يتلائم والتحولات الاجتماعية والاقتصادية والسياسية التي يشهدها الاقليم وذلك من خلال الجمعيات التعاونية المنبثقة منها.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن ئێمە وەک لیژنەی قانونی دوورستەمان لەو بڕگەیە دەرهێناوە لە(١٢) ئەویش بەوشێوەیە دەبێ(الاهتمام بالحركة التعاونية في الاقليم من خلال الجمعيات التعاونية المنبثقة فيها). چونکە ئەوەی ترمان بەشی کردنەوە زانیوە شی کردنەوەش زۆر بایەخی نییە لە ناو دەقی یاسایدا، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مادام لەناوەڕۆکی دەقەکە ناگۆڕێ رازین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو پێشنیارەی لیژنەی یاسا کێ لەگەڵە؟... کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ پێشنیاری لیژنەی یاسا وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە پڕۆژەی وەزارەت دا (الفصل الثانی) هاتووە ئێمە ئەو فەسلانەمان هەڵوەشاندۆتەوە(الغاء) کردووە، مادده(١) لێرە دەبێتە مادده(٣).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر ماوە بدەی کاک د. نەبەز هەندێ پێشنیاری هەبوو دەربارەی دابین کردنی دروستی (تەئمینی صحی) وەکو ئامانجەکانی وزارەت بەڕای ئەو جێگیر نەکراوە وبەنووسین نوسیویەتی ئەگەر بە بەرژەوەندی بزانن دوای تەواو کردنی ئەو(١٢) خاڵە ئەویش یەک دوو پێشنیاری کردووە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو پێشنیارێک ئەو یاسایانەی کە دێنە پێش، ماوە بدەن بەلیژنەی یاسا بۆ پاش وپێش کردن و رێکخستنی دەقەکان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام ئەوەی کاک د. نەبەز دەربارەی دابین کردنی دروستی (تەئمینی صحی) بڕگەی تر هەیە ئەوە لەئامانجەکانی وزارەتدا نەهاتووە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی پێشنیارەکەی بەڕێز د. نەبەز لە بڕگە(٨) مادده(٢)یدا هاتووە دەڵێ (الاهتمام بالعیادات الشعبیة) ئەوە زیاد بکرێ کە (عیاداتی تأمین صحی)یە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە لە بڕگە(٨) زیاد بکرێ بەتێکڕای دەنگ وەرگیراو رای ئێوە ئەوەیە کەزیاد بکرێ (الاهتمام بالعیادات الشعبیة والتأمین الصحي) ئەویش عیادەیە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو بەڕێزتان فەرمووتان مادده(٨) دەنگی لە سەر درا وەکو خۆی ئێستا گەیشتنە خاڵی(١٢) بیکەن بە خاڵی [(١٣) العمل علی ضمان التأمین الصحي للمواطنین] یەک لە ئامانجەکانی وزارەت بکرێ بە بڕگەیەکی سەربەخۆ أضافە دەبێ و بڕگەی(١٣) (العمل علی ضمان التأمین الصحي للمواطنین)، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو (العمل)ی لەگەڵدا نەبێ.

١٣- ضمان التأمین الصحي للمواطنین والاهتمام بعیادات التأمین الصحي، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئایا جیاوازیەک هەیە لەنێوان (عیاداتی شعبی) و(تەئمینی صحی)؟

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ دەربارەی (عیاداتی شعبی) ئەوە لە شارە گەورەکان دا هەنە وەک هەولێر عیادەکانی (تەئمین صحی) لە قەزاو ناحیەکانی هەنە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە بارەی (تأمینی صحی) بەڕاستی شتێکی شارستانییە پێویستە هەبێت، ئەمە یارمەتی دانی خەڵکی قەزاو ناحیەکانە ئەو نەخۆش وپەک کەوتوانە دەبێ دەزگایەک هەبێ لەوێ یارمەتی ئەو جۆرە کەسانە بدات وپێمان خۆشە هەبێت ئەو بڕگەیە زیاد بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. نەبەز عەبدولڕەزاق:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی (تەئمینی صحی) وەکو لەقانونی حکومەتی عێراقیشدا هاتووە وەکو (عیادەی

شعبی) ناو شارە گەورەکان نییە، چونکە (تەئمینی صحی) بواری کەمە ئەو پارەی کە وەردەگیرێ رەمزیە دوایش ئەگەر بیکەینە ئامانجی وزارەت دەبێ لە پێکهاتەکانی وەزارەتدا ناوی بێنین، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا پەیڕەوی (تأمینی صحی) هەیە لە قەزا و ناحیە و گوندەکان بەڵام هەر چەند من دژی ئەوەنیم کەوا بڕگەیەک زیاد بێ ولە ئامانجەکاندا هەر هەیە بەڵام لێرەدا ئەرکەکە شتێکی ترە ئێمە نازانین تاچەند دەتوانین بەدەرمان پشتیوانی بکەین چونکە دەرمان گەلێک گرانە و سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من یەک تێبینیم هەیە ئەو ڕێکخراوانەی کە بەجەنابتیان ووتوە دەوڵەتان بائەو ئەرکە لابدەن لە سەر شانی خۆیان، وابزانم ڕێکخراوی منداڵ پارێزی ئینگلیزی یە نرخی دەرمان لە بەریتانیا زۆر پشتگیری دەکرێ لە وولاتانی ئەسکەندنافیا نرخەکەی رەمزیە ودەوڵەت بەرگەی رێژەی زۆری نرخی ئەم دەرمانە دەکات نەک (تصور) دەکەم (اشتباهیان) کردووە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ئەو دەقە بۆ بڕگە(١٣) زیاد بکرێ [الاهتمام بالتأمين الصحي للمواطنين وتوفير مستلزماتها]، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو دەستەواژەی کە عەرزم کردن [العمل علي ضمان التأمين الصحي للمواطنين] العمل مانای وایە لە نێوان (امکانیات ئلزامیک) نییە لە وەزارەتی تەندروستی ئەبێ هەبێ ئەگەر توانا هەبێ ئەبێ بیکا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڵێین [العمل على ضمان التأمين الصحي ودعم عياداتها].

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

[العمل وتشجيع عياداتها]، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە (العمل) لە پێشەوە بوو وەزارەت و وەزیر لە هەمووی دەربارەی دەبێ مادام (العمل) پێش خەین ئەگەر کرا دەکرێ ئەگەر نەکرا ناکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ئەبەز عەبدولرەزاق عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی جەنابت فەرمووت [العمل على ضمان التأمين الصحى للمواطنين] ئەوە گشتگیریە (شمولیە) هی عیادەو دەرمانخانەکانیش دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

العمل على ضمان التأمين الصحى للمواطنين، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە دەبێ بڕگە (١٣) کێ لەگەڵە؟... کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة٣/ دوائر وتشکیلات مرکز الوزارة، بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن ئێمە ئەو دەستەواژەی سەرەوەمان هەڵوەشاندۆتەوە (الغاء) کردووە.

المادة ٣/١- الوزیر: هو الرئیس ألاعلى للوزارة والمسؤول...

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر ڕێم پێ بدەی ڕای برادەران وەرگرین لە سەر فەسلی دووەم [المادە الاولى دوائر وتشکیلات مرکز الوزارە] ئەمە هەمووی پێشنیاری لیژنەی یاسایە کە فت (شطب) بکرێ.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی پێناسی وەزیر دەبێتە مادە(٣) بڕگە-١- بەڵام پێناسی وەزیر ئەوەی لە پرۆژەی وەزارەت دا هاتووە هەندێ جیاوازی کەمی هەبووە لەگەڵ ئەوانەی پێش وەخت لە ناو پەرلەمان راستاندراون (تصدیق) کراون ئەو دوو پێناسە پێناسی وەزیرو وەکیل وەکو پێناسەکانی پێشوو هاتووە.

المادة الثالثة:

١- الوزیر:- هو الرئیس الاعلى للوزارة والمسؤول عن توجیە اعمالها والاشراف والرقابة على نشاطاتها وتصدر عنە التعلیمات والقرارات والاوامر في کل مالە علاقة بنظام الوزارة وتشکیلاتها وسائر شؤونها الاداریة والمالیة والتنظیمیة والفنیة ضمن أحکام القانون والنظام ویکون مسؤولا أمام مجلس الوزارة باعتبارە عضواً متضامناً فیە ولە تخویل بعض صلاحیاتە الى الوکیل و المدراء العامین أو من یراە مناسبا للوزارە.

٢- الوكيل:- يقوم بالمهام التي يوكلها اليه الوزير.
٣- تتكون مديريات وتشكيلات مركز الوزارة من:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو یاسایەک ئێمە ئەو دو وبڕگەیەمان جێگیر کردووە پێشنیارەکە ئەمەیە چ تێبینی هەیە؟.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی ئێمە پێشنیارمان کردووە دەسەلاتی وەزیر و وەکیل وەزیر وەکو وزارەتەکانی تر بێت، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمە شتێکی ئاساییە کەوا ئەو دوو دەقە وەک یەک بێت وەکو وزارەتەکان بەلام ئەمە نەختێک بەرپرسیاری بریکاری زیاتر داناوە من تێبینی سلبیم هەیە لە سەر ئەو دەقە کەوا هاتووە، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی تێبینی تر لیژنەی تەندروستی پێشنیار دەکەین یەکێ لە وەکیل وەزیرەکان ئەبێ دکتۆر بێ، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە پێشتر قسەمان لە سەر کردووە لیژنەی یاسا کە کارێکی زۆر چاکی کردووە هەر وەزیرێک خۆی سەرپشکە دەتوانێ چەند دەسەلات بدات ئەوەی لەوێ هاتووە بەڕێز کاک کەمال کە چوو بۆ وەزارەت بە نووسراوێکی رەسمی بۆ خۆی دەسەلاتەکەی بداتێ بەلام بۆ بریکاری وەزیرەکە ئێمە رێک کەوتووین کە هەموو بەدەق (نص) بێت، سوپاس.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەمەوێ شتێک بۆ بەڕێزان ڕوون بکەمەوە کەوا ئەگەر دەسەلاتمان بەحوکمی قانون بۆ بریکاری وەزیر دانا مانای وایە دژە لەگەڵ ماددەی یەکەم کە دەڵێ [الوزير هو المسؤول الأول للوزارة] مانای وایە تۆ پیاوێکی تر دەکەیە بەرپرس بەپێی یاسا لە بەر ئەوە هەرگیز نابێ دەبێ بریکار تەنها دەسەلاتەکەی لەوەزیر وەربگرێ، سوپاس.

بەڕێز د. حـــەمـــە نەجم حـــەمـــە فـــەرەج جـــاف:

بەڕێـز ســــــەرۆكى ئـەنجـــــومـــــــەن.

دەربارەی ئێمە وەكیل وەزیر یا وەزیر دكتۆر بووە، بۆ ئێستا نییە بۆ پاشە ڕۆژە، ئێمە ئەو پەیرەوە دادەنێین لە هەمـوو وڵاتێكدا واباوە جێگری وەزیر هونەركـارە (فنیـیـە) سـیـاسی نیـیـە ئەمـە مەبەستەكەیە، سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆكى ئـەنجـــــومـــــــەن:

ئێستا ئەو پێشنیارەی كە لیژنەی یاسا كردی كێ لەگەڵ پێشنیـاری لیژنەی یاسایە؟ كێ لەگەڵ برگە(١و٢)ە وەكو خۆی بمێنێتەوە ئەوەی كە كاك ئەیاد خوێندیەوە؟... كێ لەگەڵ نییە؟... بەتێكڕای دەنگ وەرگیرا.

بەڕێـز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

(٣- تتكون المديريات وتشكيلات مركز الوزارة من) ئەوەی لە برگەكانی ماددەی(١)دەقی(٢) هاتووە هەمان ئەو برگانەیە بەڵام ئێمە لە ماددەی(٣) لە هەمواركردنی مادەكان

١-٢ وەزیر وەكیل وەزیر ٣- تتكون مديريات وتشكيلات مركز الوزاره ٤ فقره دەبێتە مجلس.

٣- تتكون مديريات وتشكيلات مركز الوزارة من:-

أ- مكتب الوزير يرأسه موظف بدرجة مدير ويعاونه عدد من الموظفين.

ب- مكتب الوكيل يديره موظف ويساعده عدد من الموظفين.

ج- مديرية الاعلام والعلاقات ترتبط بمكتب الوزير.

ء- المستشار الطبي يكون اخصائياً أو ممارسا يعمل كمستشار طبي للوزير.

ه- الدائرة القانونية ترتبط بالوزير.

٤- المجلس يتكون من المدراء العامين العاملين في ديوان الوزارة والدوائر التابعة لها وعدد من الاطباء الاختصاصين أو اي موظف يقرر الوزير اضافة، سوپاس.

بەڕێز حـــەمـــە نەجم حـــەمـــە فـــەرەج جـــاف:

بەڕێـز ســــــەرۆكى ئـەنجـــــومـــــــەن.

لەگەڵ ئەوەین بەڵام تەنها تەرتیـبـەكەی دەگۆڕین (مكتب السـيـد الـوزير مكتب وكـيـل الوزير، والمجلس الاستـشـاري) دانراوە بەڕای من نەمێنێـتەوە (مدیری عـیلاقـاتی اعلام) بكرێتە یەک بەڕای من مادام (مجلسی استشاری) هەبێت (مستشار طبی) نابێ چونكە (مـستـشـار طبی) تاكە كەسێک دەبێ، سوپاس.

بەڕێز جـــــەمــــــیـل عـــــەبدی سندی:

بەڕێـز ســــــەرۆكى ئـەنجـــــومـــــــەن.

دەربارەی نووسینگەی وەزیر وبریكاری وەزیر وبەڕێوەبردنەكـان سكرتێـر پێی هەڵدەستێ، دەبینین

هەندێ زیادە (یدیرە موظف وعدد من موظفین ویدیرە موظف ویساعدە موظف أخر) زۆر کافییە وەزیرەکان زۆربەی یەک فەرمانبەر ئیش وکاریان بۆ دەکا، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش پشتگیری لە قسەکانی د. حمە نەجم دەکەم پێویست ناکات (مستشار) هەبێ چونکە لە پێڕەوی بەڕێوەبەرایەتی ئاگاداری تەندروستی گشتی (نیزامی مدیریەتی رعایەی صحی عام) دا هەیە یا بەڕێوەبەری خزمەتگوزاری (مدیریەی خدماتی) پێ دەڵێن ئەو دەتوانێ جێگەی ئەو وەزیفەیە بگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا دوو پێشنیار هەیە یەکەمیان [عدد من موظفین ویساعدە موظف آخر حسب الحاجە] بریکاری وەزیر گرفت نییە.

بەڕێز کەمال شاکر/وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا مەسەلەی نوسینگەی وەزیر تەنها سکرتێر نییە هەتا ئیشی هونەریش هەیە نووسەری چاپ (کاتب طابعة) هەیە مەسەلەی نێردراوە نهێنیەکان هەیە هەر لە نووسینگەی وەزیر دەبێ هەبێ ئەویش کۆمەڵێکی دەوێ ئیش بکا هەروەها رێک خستنی پەیوەندییەکان وچاوپێ کەوتنی بەڕێوەبەری نووسینگە دەیانکات فەرمانبەری تر وأضبارە هەیە ئەرشیف هەیە زۆر شت هەیە کەوا سەر بەنووسینگەی وەزیرە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمێنێتەوە پێشنیاری دووەم ئەو [طبیبی أختصاصی]یە نەمێنێ کە بە أعتبار (مجلسێکی استشاری طبی) هەیە ئەگەر تێبینی هەیە؟.

بەڕێز کەمال شاکر/وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

چ بەرهەڵستێک نییە، چونکە ئەو ئەنجوومەنە جێی ئەوە دەگرێتەوە دوایی کۆبوونەوەکانی (استشاری) بەردەوامە، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی ئێمە دەڵێین (مستشار طبی) نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش پاڵپشتی لیژنەی تەندروستی دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتە ئەو پێشنیارەی کە کاک ایاد خوێندیەوە بەو پێکهاتەیە (تەشکیلە) کێ لەگەڵە؟.... کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

(المادة ٤/ ماددەی ٢لە پڕۆژەی وەزارەت)مديريات ديوان الوزارة وتشكيلات التابعة لها:-

١-مديرية الديوان العامة يرأسها ويديرها موظف بدرجة مدير عام يحمل الشهادة الجامعية الأولية وترتبط بها الاقسام التالية:

لێرە (يرأسها موظف بدرجة مدير عام يحمل الشهادة الجامعية الاولية) ئەوە رای وزارەتەکە ئەوە زیاد بکرێ ئەو بەڕێوەبەرایەتیانەی کە هەنە بکرێنە بەش، (اقسام) ئەویش رای وزارەتە ئێمەش پاڵپشتی دەکەین وەکو لیژنەی یاسا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یانی تاکو(٤) بکرێ بە أقسام.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

١- قسم الادارة وشؤون الافراد

٢- قسم الشؤون المالية

٣- قسم الرقابة والتدقيق

٤- قسم الشؤون القانونية، ئەوە دێتە مەکتەبی وەزیر چوارەم نامێنێ، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش لەگەڵ ئەوەداین بەڕێوەبەری گشتی کە بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆی هەیە وهەمان گۆڕانکاری یاسایی چووە سەر مرکز وزارە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە کە کاک ئەیاد خوێندیەوە؟.... کێ لەگەڵ نییە؟... بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٢- مديرية الأمور الصحية العامة يترأسها طبيب بدرجة مدير عام وترتبط بها المديريات والأقسام التالية:-

أ- مديرية الخدمات الوقائية وحماية البيئة و التي تتكون من ألاقسام التالية:-

١- قسم ألاوبئة
٢- قسم حماية البيئة
٣- قسم الصحة والسلامة المهنية
٤- قسم الامومة والطفولة
٥- قسم الصحة المدرسية والعيون
٦- قسم الوقاية الصحية
٧- قسم التفتيش الصحي

ب- الخدمات العلاجية وتتكون من الاقسام التالية:-

١-المستشفيات والمراكز الصحية والعيادات الرسمية والاهلية
٢- قسم العيادات الطبية
٣- قسم صحة الاسنان
٤- قسم اللجان الطبية
٥- قسم الصيدلية والمختبرات
٦- قسم التجهيزات ومستلزمات الطبية

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

پێشنیارێک هەیە دەڵێ (قسم العيادات الشعبية والتأمين الصحي) زیاد بكرێ.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی لەچاپ هاتووە بە(قسم) نووسراوە (قسم التخطيط والتعليم والصحة العالية) هەڵەیە ڕاستیەکەی ئەوەیە (مديرية التخطيط والتعليم)، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ئەوە داین، دەربارەی عیادە میللییەکان ودابین کردنی تەندروستی بەڕای من ئیشی دابین کردن (تەئمینی) زۆرە بکرێتە بەشێکی تایبەتی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە بەشێک زیاد بکرێ بەناوی دابین کردنی دروستی (تأمين صحی)؟... کێ لەگەڵ نییە؟.... بە تێکڕای دەنگ بڕیاری لەسەر درا بەشێک زیاد دەکرێ. کێ لەگەڵ ئەو بڕگەیە پاش زیاد کردنی وەکو خۆی بمێنێ؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بە زۆربەی دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

٣- مديرية التخطيط وتعليم الصحي العامة يترأسها طبيب أو موظف بدرجة المدير العام

وتتكون من أقسام التالية:-
أ- قسم التخطيط الصحي
ب- قسم التخطيط الاجتماعي
ج- قسم المتابعة
ء- قسم الاحصاء
ه- قسم الهندسة والصيانة
و- قسم القوى العاملة
ز- قسم التعليم والتدريب الصحي
ي- قسم الاستيراد

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە بەش (قسم) نووسراوە ئەبێ ببێتە بەڕێوەبەرایەتی (مديرية) دەربارەی ئەوەی دەڵێ (يرأسها موظف أو طبيب بدرجة مدير عام)بەڕای ئێمە لە بەر ئەوەی (تخطیطی صحی طبی) تێدایە باشترە لە فەرمانبەر، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی (يترأسها طبيب فقط) ئەوە ئێمەش پشتگیری لێ دەکەین دەربارەی بەڕێوەبەرایەتیەکانی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

٣- بەهەڵە نووسراوە وابزانم نووسراوە (قسم التخطيط العام) پێم وایە وەکو خۆی بمێنێ تەنیا یەک تێبینی هەیە فەرمانبەر لێرە نەبێ تەنها دکتۆر بێ.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرەدا من دەبینم وەکو قوانین ممارسەی تێدا هەبێ خراپ نییە چونکە هونەرکارییە (فنییە) پسپۆری (اختصاصی)پێ دەوێ لێزانی (خبرەی) پێ دەوێ (ممارسة عليه لايقل عن ٧-١٠ سنوات) باشە خراپ نییە، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنسبەت پزیشک (طبيب) بێت ئەگەر پسپۆر (أختصاصی) بێت باشترە ئەوەی کە دەبێتە بەڕێوەبەری گشتی (مدير عام) لەپێش (أقدم) ترە، لێرە جیای بکەینەوە ئەگەر ئەبێ، گرفت

نییە، یاساکە وابێ کەوا نەرمیەکی (مرونەیەکی) تیا بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر تێبینی نەبێ لە لیژنەی تەندروستی ئەو پێشنیارە جێگیر بکەین و ووشەی فەرمانبەر هەڵدەگیرێ دەگۆترێ (يترأسها طبيب بدرجة مدير عام) کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە؟... کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مديرية الرعاية الاجتماعية العامة يرأسها موظف بدرجة مدير عام وترتبط بهذه المديرية الاقسام التالية:-

أ- قسم الخدمات الاجتماعية

ب- قسم المعوقين والمسنين

ج- صندوق رعاية الأسرة

ء- مديرية شؤون الجمعيات التعاونية

ئێمە وەکو لیژنەی یاسا گووتومانە (يترأسها موظف بدرجه مدير عام يحمل الشهاده الجامعيه الأوليه وترتبط بها الاقسام التاليه) ئەوەی خوارێ(د) ڕای وەزارەتی لە سەر بووە کە بەڕێوەبەرایەتی کاروباری کۆمەڵەکان(مديريەی شؤون الجمعيات) ببێتە بەشی کاروباری کۆمەڵە هەرەوەزیەکان (قسم شؤون الجمعيات التعاونية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر بەپەسەندی دەزانن بابێتە سەر (مديرية رعاية الاجتماعية العامة) سێ بەشی هەیە ئێوە یەکێکتان هەڵگرتوە کە لە پێشنیارەکە ئەویش دەبێتە بەش، ئێستا ئەبێتە (٤)بەش.

بەڕێز د. حەمە نەجم فەرەج:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ بەنسبەت ئێمەوە پێشنیار وایە (يترأسها موظف مختص بعلم الأجتماع أو علم النفس) واتا (شهادة جامعية أولية في علم الأجتماع وعلم النفس) ودەربارەی بڕگە(ب) (قسم المعوقين) خۆی بەشی خزمەتگوزاریە کۆمەلایەتیەکان دوو شت ئەگرێتەوە رۆڵی دەوڵەت دەربارەی منالٚ وشیرەخۆرەو پیرەکان ئەو (مسنين) لە لەنێوان خزمەتگوزاری کۆمەلایەتی یانی پێویست ناکات، هەر بەشی کەم ئەندامەکان (معوقين) بەتەنیا دەمێنیتەوە (مسنين) لەگەڵ خزمەت گوزارییە کۆمەلایەتییەکانە(خدماتي الأجتماعية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بێینە سەر بڕگە(١) يترأسها موظف بدرجة مدير عام من حملة شهادة علم الاجتماع وعلم النفس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یترأسها موظف بدرجة مدير عام يحمل شهادة جامعية أولية في علم الأجتماع أوعلم النفس وترتبط بها الاقسام التالية:-

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا لێرە من ئەترسم خۆمان بخەینە گرفتەوە کەوا ئەوە کارێکی گرانە لە هەموو کوردستاندا ئەو پسپۆڕییە (أختصاصە) وابزانم نییە هەر بۆ ئەوەی بڵێین (شهادة أولية ويفضل ضمن الاختصاص) ئەو بوارە دەدات و ئەو نەرمی (مرونە)یەی دەبێت کەوا دانانی ئەو بەشە دەبێ لەبەڕێوەبەرایەتیەکان بێت، سوپاس.

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شالی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پەیوەستیم لەگەڵ زۆر دکتۆرەکان هەیە بەتایبەتی ئەوانەی سلێمانی لەگەڵیاندا دانیشتووم ئەو بەڕێوەبەرایەتی گشتی چاودێری کۆمەڵایەتی (مديرياتی عامی رعايەی أجتماعی) لەگەڵ (مديريەی ضمان الأجتماعی) ببێ بەبەڕێوەبەرایەتیەکی گشتی ئەو بەشانە هەموو تێکەڵاوبن بەتایبەتی لە بارودۆخی ئەمڕۆی کوردستاندا پێویستە بەڕێوەبەری گشتی کەم بکەینەوە بودجەکەشمان وەکو دەزانن بودجەی دەست پێوەگرتنە (تقشفە)، سوپاس.

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی بەڕێوەبەری گشتی کۆمەڵایەتی زۆر پێویستە و ئێمە دەرچووانی کۆلیژی زانستی کۆمەڵایەتیمان(علم الأجتماع)مان زۆرە لە وەزیری پەروەردە بپرسن ئەو پێتان دەڵێ ئەوەندە دەرچووی (أجتماع) هەیە دەیان کەن بە تۆژەرەوەی کۆمەڵایەتی (باحثی أجتماعی) مەکتەبەکان لە دروستی (صحە) دایان بنێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە دەرچووی زانستی کۆمەڵایەتیمان(علم الأجتماع)مان وادیارە زۆرە وبەڕێوەبەرە گشتیەکان ئەبێ بڕوانامەیەکی زانکۆیان هەبێ دەمێنێتەوە (يفضل الأختصاص).

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە ئەوەج:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی دەربارەی (يفضل) نەرمی نواندنی تیایە، نایسەپێنێ ئەگەر دەرچوو هەبێ باشترە لە (علم الأجتماع) بێ (يفضل) بۆ نەرمی نواندن دابنێن، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی من لەگەڵ ئەو ووشەی (یفضل)م، زۆر شتی چاکە لە بەر ئەوەی هەر کاتێک پێویستمان بوو دەستمان کەوێ خاوەن بڕوانامەی پسپۆر بێت ئەگەر نەبوو پەکمان ناکەوێ، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاری من ئەوەیە بەشی کەم ئەندامان (قسم معوقین) هەڵبگیرێ دەربارەی بڕوانامەکان رام لەگەڵ ئەوە دایە (باحثی أجتماعی) زۆرە لە وەزارەتی پەروەردە وئێستا(٢٥) پلە راگەیاندراوە بۆ (علمی ألاجتماع) ئێستا کە دادەمەزرێدرێن، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەلانی دارشتنی یاساییەوە (یفضل) بەڕاستی زۆر گرنگە لە هیچ دەقێکی یاساییدا ئەو رێکخستنە نییە با جێگیری بکەین (یحمل شهادة جامعیة في علم الأجتماع) یاخود هەر گشتی (عامە) بهێنێتەوە، جەنابی وەزیر پێی لەسەر دابگرێ ئەو بەشە تەنها ئەو شتە بێ، سوپاس.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەوەم کە پسپۆری(أختصاص) گرنگی پێ بدرێ (علم النفس أو الاجتماع)ولەگەڵ ئەوەشدا خزمەتی بدەنێ لە پسپۆری خۆیدا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا پێشنیارەکە بەو شێوەیە (یترأسها موظف بدرجة مدیر عام) ئەگەر کاک ایاد بخوێنێتەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یحمل شهادة جامعیة أولیة في علم الأجتماع وعلم النفس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەم دەقەیە؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا کە دیاری بکرێ

(علم النفس وعلم الأجتماع). پێشنیارێک هەیە لەلایەن لیژنەی تەندروستییەوە کە (مسنين) لێک بدرێ لەگەڵ بەشی خزمەتگوزاری کۆمەڵایەتی (قسمی خدماتی إجتماعی) بێت.

بەڕێز کـــەمـــاڵ شـــاکـــر/ وەزیری تەندروســـتی:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

ئەمـەش بەشی خـزمـەتگوزاری واتا (دور الدوله) مـاڵی پیـرەکـان (دار مـسنين) هەر لە نێـوان (ضمنی) ئەوەیە.

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن:

چ تێبینی نییە کێ لەگەڵ ئەمەیەکە (قسم الخدمات الأجتماعية والمسنين) لەگەڵ یەک بێ؟... کێ لەگـەڵ نییـە؟... بەتێکڕای دەنـگ مـسنين ئەکـەوێتـە نێـوان خـزمـەتگوزاری کـۆمـەڵایەتی (خدماتی الأجتماعيه) بەشی کەم ئەندامان (معوقين) وەکو خۆی دەمێنێتەوە. ج/ (صـنـدوق رعاية الأسرة) ئەگەر تەندروستی چ تێبینی هەیە.

بەڕێز د. حـــەمـــە نەجم حـــەمـــە فـــەرەج جـــاف:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

(فەقـیـرانە) وەکـو خۆی بێ، زۆر کەس ئیـشی نییـە ناتوانێ ئیش بکات (فەقـیـرانەی) دەدەنێ، سوپاس.

بەڕێز کـــەمـــاڵ شـــاکـــر/ وەزیری تەندروســـتی:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

واتا سندوقی یارمەتی دان، سوپاس.

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن:

د/ بەشی کارگوزاری کۆمەڵە هەرەوەزیەکان (قسم شؤون الجمعيات التعاونية).

بەڕێــز ئـەیـاد حـــــاجی نـامـق مـــــەجـــــیـــــد:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

بەڵێ ڕای د. حـمـە نجم بڕگـەیەکی هەیە کـە ڕای لیـژنەی پزیشـکی (طبی) تێـدا بوو لیـژنەی دروستی (هـ/ قسم التأهيل مهنى للناس) کە گوایە زیاد بکرێ، سوپاس.

بەڕێز کـــەمـــاڵ شـــاکـــر/ وەزیری تەندروســـتی:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

لەڕاسـتـیـدا بەشی (تأهيل مـهنی) هەیە بۆ ضـمـنی ئەو (دور الدوله) بـۆ کـەم ئەندامـان وکـەڕو لاڵەکـان و ئەگەر باسی ئەوە بکرێ کەوا (قسـمی تأهيل مهنی) ئەوە مناقـشـەکرا ڕا وابوو کە

لەنێوان کۆمەڵە هاریکاریەکان کۆمەڵەیەک هەبێ بۆ خێزانە بەرهەم هێنەرەکان کەوا لەوێ لەوانەیە لایەنێکی (تأهیلی) تیا بێ، سوپاس.

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی (قسمی تأهیلی مهنی) وەکو بەرنامەی وزارەتی تەندروستی گرنگترین گرفتی کۆمەڵایەتی گرفتی ژنە ئەم گرفتە دەبێ بەجدی بۆی بچین هەرچی ڕێکخراوی دەرەوە هەن ئەڵێن ئێوە چی دەکەن بۆ ئەم گرفتە گەورەیە گرنگترین هەنگاو ئەوەیە ئیش بکا دووەم فێرکردنی زانستی ئایا ئێستا دەتوانین بەو خێراییە ئێمە بتوانین خوێندەواری بلاوبکەینەوە لەناو ژنان کەگرفتی زۆرمان بۆ دروست دەکا بەتایبەتی کە ژنی بێوە ژن لەکۆمەڵدا زۆرن ژنی شەهید، ئەنفالەکان زۆرن ئێمە دەبێ پلانێک دابنێین کە هەموو ئەو ژنانە کار بکەن، سوپاس.

بەڕێز د. نەبەز عەبدولرەزاق:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی خاڵی(ب) بەشی (معوقین مسنین) هەڵگیرا بەلام بەشی (معوقین) مایەوە بەتەنیا بەشی (معوقین) بەڕاستی مانا نابەخشێ ببێتە(قسم رعاية المعوقين وتأهليهم) چونکە ئەمەی لە بەغدا(٥) مەرکەزی هەیە، مەرکەز (تشخیص للمعوق) مەرکەز (رعایه المعوقین بدینا) مەرکەز (رعایه معوقین عقلیا وبدنیا)مرکز (متفوقین) مرکز (رعایه العاجزین کلیا) یانی بە(٥) مەرکەز وەسف کرابوو لێرەش تەنیا بنووسین (قسم المعوقین) بەتەنیا، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا هەر خۆی ئیشی بەشەکە (تأهیلە) ئەویش ئەگەر(معوقین) بەکۆمەڵ (جماعی)هات زۆر شت دەگرێتەوە کەم ئەندامان گەلێ جۆرن هەر (تأهیلیان) هەیە هەر بەشەکە (تأهیلە)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا ئەو پێشنیارە هەیە کە بەشی(تأهیل المهنی للنساء) جەنابی وەزیری تەندروستی وخوشکە پەریخان جەخت دەکەن کە وەکو بەشێک بێت.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندورستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو تێکەڵاو کردنە شتێکی بەزۆرەملی دەبێ دەستکەوتی (ئیرادی) دەبێ چونکە هەر دوو دائیرە ئیشی وکاری فراوانیان هەیە بەڵکو لە شوێنانی تر هەر وەزارەتێکی تایبەتی هەیە ئەوە بۆ

(قسمی عمل وضمان الأجتماعی) هیچ پەیوەندی نییە بە(رعایەی أجتماعی) بەڵکو پەیوەندی هەیە بەئیش وکاری کارگەو فابریقە وکرێکارو جووڵانەوەی کرێکاری و ئەو شتانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا دێینە سەر بەشەکان ئەو زیاد کردنەی (قسم التأهیل المهنی للنساء) کێ لەگەڵە ئەمەیە ئەو قسمە ببێ بەبەشێک؟... کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێ بەشی(شؤون جمعیات تعاونیة)؟... بە زۆربەی دەنگ (قسمی تأهیلی مهنی للنساء) دەمێنێ.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(٥/ مدیریة العمل وضمان عمل الاجتماعي العامة) لە بارەی ڕێکەوتنی سیاسی و، مەسەلەی بڕوانامەی زانکۆ گرفت هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕێک کەوت نامەکانی سیاسی پەیوەندیان نییە بەبڕوانامەی زانکۆ حەز دەکەم ئەمە روون بێ، ئەو حزبەی دەتوانێ ئەگەر کادرێک دابنێ بڕوانامەی زانکۆی دەوێ.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دیسان جەخت لەسەر قسەکەی بەڕێز کاک فرەنسۆ دەکەمەوە کاتی خۆی ئێمەش وەکو لیژنەی یاسا رامان لەسەردا ئێمە هەندێ تێکۆشەرمان هەنە بۆی هەیە بڕوانامەی زانکۆیان نەبێت بەڵام لەوانەیە بڕوانامەی ئامۆژگای هەبێت لەوانەیە بڕوانامەی شەشی هەبێت بەڵام خاوەن ئەزموون وپسپۆرییە لەوانەیە چەند کەسێکی خاوەن بڕوانامە بەقەد ئەو زانیاریان نەبێت، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەس روون کردنەوەیەک هەیە ئێمە ئەو نووسراوەمان (کتابەمان) کە نارد بۆ لیژنەی یاسا لە پەرلەمان لە سەر بنەمای ئەو کۆبوونەوە هاوبەشە بوو کەوا دوو فەرمانبەری فەرمانگەی خۆمان داوایان کرد کە دانیشتن پێکەوە هەندێ دارشتنی هەیە پێکی بێنین، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوو پێشنیار هەیە بەرامبەر بەو تێبینیانەمان کە لەپێش چاو بگیرێن، بەشێکیان بەشی یاسایی بەرامبەر بێتە نووسینگەی وەزیر، دووەمیش دەربارەی بەڕێوەبەرە گشتییەکان بۆمان بنووسن هەڵگری بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆیە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داوا لە بەڕێز وەزیری تەندروستی دەکەم ئایا ئەو رازی بووە لە سەر ئەوەی کە بڕوانامەی زانکۆی هەبێت؟ یا هەر بریکار بە خۆی وای ووتوە؟ سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە کە رەش نووسی یاساکەمان پێشکەش پەرلەمان کرد، داوامان نەنابووکە بڕوانامەی زانکۆی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یانی لە بەر فەرمانبەرێک یاسایێک هەڵاوێرین (استثناء) بکەین؟

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێز کاکەرەش ناوی هێنا من نە لە دوور نە لە نزیک ئاگام لەم گفتوگۆو دانیشتنە نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەسەلە بەڕێوەبەری گشتییە بڕوانامەی زانکۆی هەبێ یا نەبێ؟ ئەمە باوەڕ ناکەم حەق بێ بێ گفتوگۆ بیبڕێنێتەوە (حسم) بکات لە سەر کارمەندێک لە دایرە بێت یا نەبێت بەڕێوەبەرێکی گشتی دەبێ بڕوانامەی زانکۆی هەبێت من پێم وایە نەیخەینە قالبی سیاسەتەوە، تکایە ئەو حزبانەی کە پالێوراوی خۆیان هەیە بەدەیان کادری دەرچووی زانکۆیان هەیە با ئەوانە بپالێون.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش جەخت دەکەین کە بڕوانامەی زانکۆ زۆر پێویستە بەڵام ئەوەی لەم گفتوگۆیانەی گوێمان لێ دەبێ لەوە دەچێت بەداخەوە کە خۆت ووتت مەیخەنە قالبی سیاسی بەڵام من جەخ دەکەم قالبی یاسایی بۆ بدۆزرێتەوە بەتایبەتی بۆ ئەو کێشەی (مدیری دیوانی عام)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە بەر بابەتی بەڕێوەبەری دیوانی دروستی (مدیر دیوانی صحە) هەرچی یاسای وزارەتە بیگۆڕین؟ پرسیارەکە ئەمەیە باتۆزی بەرۆشنی قسە بکەین بەعس ئەگەر بیویستایە هەندێ قانون بگۆڕێ برگە زیاد بکا دەست نیشانی شتێک بکا بەبڕیاری دەردەکرد، تکایە یاساکانی هەرێمی کوردستان مەخەنە ئەو چوار چێوەوە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان لەگەڵ ڕای جەنابتین ئەمە بۆ خاتری تاکە کەسێک قانون دانابنێین یا قانون بگۆڕین، بەڵام ئەمە دوو شتمان هەیە بۆ قانون دانان پرۆژەیەک دێ لە وەزارەتەوە وەزارەت بەخۆی دای دەنێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نەخێر لەوەزارەتی پەروەردە قانون هەیە هەر بەڕیوەبەری گشتی پەروەردە دەبێ بڕوانامەیەکی زانکۆی هەبێت ئەو ڕۆژە گفتوگۆ کرا پاڵێوراوێکیان هەبووە لە سلێمانی بڕوانامەی زانکۆی نەبوو داوایان کردووە کە بڕوانامەی زانکۆ دەبێ هەبێ لە بەر ئەوە دیسان جەخت دەکەمەوە نابێ بخرێتە قالبی سیاسیەوە بڕیارمان داوە بەڕێوەبەرە گشتی یەکان بڕوانامەی زانکۆیان هەبێ.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەو ڕایەدام ئەگەر بڕیارێک دراوە لە پەرلەمان کە بەڕێوەبەرە گشتی یەکان دەبێ بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆیان هەبێ ئەوە شتێکە دراوە بەڵام دەربارەی ئەو برادەرە ئێمە دەتوانین شتێک بکەین ئەگەر وەک قانون دایڕێژین (صیاغە)ی بکەین بڵێین ئەو شوێنەی کە تێیدایە مومارەسەری لە (١٠) ساڵ کەمتر نەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ بەڕێوەبەرایەتیەک ناکۆکی لەسەر ئەوە هەیە؟

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شالی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو بەڕێوەبەری گشتی (دیوان)ە برادەرێکی شۆڕشگێڕە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەی گفتوگۆمان کردووە دەنگی لەسەر دراوە ئەگەر هەر شتێک هەیە وەزارەت باچارەی بکات.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من بەڕاستی ئەوەی ڕای وەزارەت بوو لەو نووسراوەدا هاتووە هەموو پشتمان پێی بەستووە چونکە ڕای لایەنی پسپۆری بووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە باسمان کرد دەنگمان لەسەر ئەو برگەیەدا تکایە هەر شتێک هەیە وەزارەت خۆی چارەی بکات.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(٥)/ مديرية العمل والضمان الاجتماعي العامة يرأسها موظف بدرجة مدير عام يحمل الشهادة الجامعية الأولية وترتبط بها الأقسام التالية:-

أ- قسم التفتيش وتدقيق الأشتراكات

ب- قسم خدمات ما بعد البيع

ج- قسم التشغيل

ء- قسم التقاعد والتعويضات

ه- قسم التنفيذ

و- قسم الضمان الأجتماعي.

لێرەدا لە برگە (ء-و) لەبرگەی(٥) دوو دەربرینمان بۆ هات هەر لەلایەن وەزارەتەوە (قسم التقاعد والتعويضات)و(صرف الرواتب التقاعدية) و(صندوق ضمان وتقاعد العمال)، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ئەوەی پێشو تاووتوومان کرد (قسم التقاعد والتعويضات) بەڕای ئێمە بمێنێتەوە دەربارەی (صندوق ضمان وتقاعد العمال) چونکە بەشی خانەنشینی بۆ کرێکارانە بەڕای ئێمە وەکو خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی باسی مەسەلەی مووچەی خانەنشینی یە (رواتب تقاعدیە) چونکە جاران لە هەمان بەشدا مووچەی خانەنشینیان نەدەدا، بەڵکو لە بەشێکی تردا مووچەی خانەنشینان دەدرا ئێستا لێک بەستراوە لەهەمان بەش دەدرێ هەر بۆیە ئێمەش زۆر رستەمان زیاد کرد لە سەر ئەوەی کەوا عنوانی بەشەکە بێت، جاران (صرف رواتب) بوو هیچ گۆڕانێک نابێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو درێژەدانە لە پەیڕەوی وەزارەتدایە کە شتێک دەکەن واتا لیژنەی تەندروستی لەگەڵ ئەو

رایەیە وەكو خۆی بمێنێتەوە. كێ لەگەڵە وەكو خۆی بمێنێتەوە؟... كێ دژە؟... بەزۆربەی دەنگ پەسەندكرا.

بەڕێز ئەیاد حــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســــەرۆكی ئـەنجـــــومــــەن.

ئێستا لێرە لە پاش بڕگە(٦) رای وەزارەت ئەمە بوو كە ماددەیەكی تایبەت بۆ ئەو بڕگەیە زیاد بكرێ لێرە لە فصلی (٣) ئەو فەرمانگەو بەشە تایبەتانە لە بۆ وەزارەت لە پارێزگاكانی هەرێم ئێمە وەكو لیژنەی قانوونی پێشنیارمان وایە فەسلی (٣) تێدا هاتووە دەبێتە ماددەیەك، ماددەی(٥)بڕگە -٦- (دائرة رأسمالیة عامة) كە لە بڕگەكەدا هاتووە دەبێتە ماددەی(٦) بەپێی ئەوپێشنیارەی وەزارەت خۆی، سوپاس.

بەڕێز ســــەرۆكی ئـەنجـــــومــــەن:

ئەو (دائرة الأصلاح الاجتماعیة العامة)، بیكەنە (مدیریة الأصلاح الاجتماعیة العامة).

بەڕێز كـــەمـــال شـــاكـــر/ وەزیری تەندروستـی:

بەڕێز ســــەرۆكی ئـەنجـــــومــــەن.

خۆی فەرمانگەكە چونكە باسی بەندیخانەكان دەكرێ بەندیخانە فەرمانگەیەكی تایبەتیە هەم لە لانی وەزیفیەوە وە هەم لەلانی دارایی یەوە هەتا لە لانی هێزەكانی ئاسایش (قوی أمنی) خۆی دایەرەیەكی سەربەخۆیە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســــەرۆكی ئـەنجـــــومــــەن.

دەربارەی ماددەی(٥) لە جێی فصلی (٣) لاپەرە(٥)،

المادة(٥)/ الدوائر والاقسام التابعة للوزارة في محافظات الاقلیم:-

١- دوائر الصحة في المحافظات.

٢- أقسام الرعایة الاجتماعیة والدور والمعاهد التابعة لها في المحافظات.

٣- أقسام العمل والضمان الأجتماعي في المحافظات.

لە باتی ئەو شی كردنەوەی كراوە دیاری كردنی پارێزگاكان بۆی هەیە ئێمە بەڕای لیژنەی قانونی لەوانەیە پاش چەند ساڵێكی تر ئێمەش هەموارێكی (تعدیلێكی) وا كەم بكەین و یەك دوو پارێزگای تازە دابمەزرێن پێویستی بەوە دەكات كەزیاد بكرێ لە ضمنی وەزارەتی دروستی دا، سوپاس.

بەڕێز د. حـــمـــە نەجم حـــمـــە فـــەرەج جـــاف:

بەڕێز ســــەرۆكی ئـەنجـــــومــــەن.

پێش ئەوەی بچنە پارێزگاكان جاری بەڕێوەبەرایەتیەكی تر هەیە كە پێشنیار كراوەو پێشنیار دەكەین كە بەڕێوەبەرایەتی تایبەت دابنرێ بۆ كاروباری خێزان و پەك كەوتەكانی وشەهیدو بریندارەكانی ئەنفالەكان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەربارەی بەڕێوەبەرایەتیەک بۆ ئیش وکاری خێزانی ئەنفالەکان وخێزانی شەهیدان، لیژنەی پێشمەرگە لێرەن وابزانم بۆ لیژنەی پێشمەرگەش پێشنیارێک هەیە بۆ کاروباری خێزانی شەهیدان لە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەوە.

بەڕێز شێخ جەعفەر شێخ عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە کاروباری پێشمەرگەدا یاسای شەهیدان هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کەم ئەندامان (معوقین) وابزانم ئەو لایەنە دەگرێتەوە کە تووشی ناخۆشی وشتی وەها بوونە دەربارەی خێزانی ئەنفالەکان خوشکە پەریخان باسی (تأهیلی) ژنانی کرد ئەوانەی کە تووشی ئەنفال بوونە ئەویش باسکراوە.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهر زەینەلعابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێم وایە لە بەرنامەی وەزارەتی دروستی وکاروباری کۆمەلایەتیدا بەڕێوەبەراتییەک یا بەشێک یا فەرمانگەیەک یا هۆبەیەک هەبێ چونکە بابەتی ئەنفالەکان زۆر پێویستە ئەگەر لە بەشی شەهیدان بێ بەشێکی سەربەخۆیە بەڕاستی تاکو بایەخ بە ئەنفالەکان بدەن کەمە، سوپاس.

بەڕێز عەبدولکەریم کاکە حەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی کە جەنابت پرسیارت کرد لیژنەی پێشمەرگە هەموو حالەتەکانی ناوێ چونکە أنفال زۆربەیان جووتیار بوون ئەوە ئەو حالەتە ناگرێتەوە پێشمەرگەکانی وەکو خێزانی شەهید وئەمە گرفتێکی (معنوی) تێدایە، گرفتێکی مەبدەئی ویاسایی تێدایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێوەبەرایەتیەک دابنێین بۆ کاری ئەنفالەکان وخێزانی شەهیدەکان.

بەڕێز جەعفەر شێخ عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەتوانین ئەنفال وشەهیدەکان لابەرین وە یا صیاغەی ناوێکی باش بکەین وئەوانەی پێشمەرگەن کە گوێزراونەتەوە بۆ ئێرە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی کارەساتی أنفال زۆر گەورەیە وئەوەندەش گەورەمان کردۆتەوە ووتمان ١٨٠ هەزار ئەنفال

کراومان هەیە ناکرێ لە کاروباری کۆمەڵایەتی(وەزارەتی شؤون أجتماعی) مەرکەزێکمان هەبێ؟ چاودێری کاروباری خێزانە ئەنفال کراوەکان بکا، تاکو ناوەکەی بمێنێ بڵێین لە وولاتانی دنیا لە مەرکەزی أجتماعیمان شتێکی وامان هەیە چونکە تا ئێستا ئێمە ئەبێ خێریان پێ بکەین، سوپاس.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــمـــد قـــاسم:

بەڕێـز ســــەرۆکی ئـەنجــــومـــەن.

شەهید جێ ی سەرنج وگرنگی پێدانە لەم سەردەمە جۆرەها شەهید هەیە شەهیدی أنفال شەهیدی کیمیاوی هەیە پێویستە بەڕێوەبەراتیەک پێک بهێنین بۆ ئەم شەهیدانە، سوپاس.

بەڕێز جـەعـفـەر شـێخ عـەلی عـەبدولعـەزیز:

بەڕێـز ســــەرۆکی ئـەنجــــومـــەن.

یاسای پێشمەرگەی شەهیدو پێشمەرگەی پەک کەوتە سەر بەوەزارەتی پێشمەرگەیە وەزارەتی پێشمەرگە یاسای بۆ داناوە لە بەر ئەوە پێشمەرگەی شەهید پێشمەرگەی پەک کەوتە هەر سەر بەوەزارەتی پێشمەرگە بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز کـەمـال شـاکـر/ وەزیری تەندروسـتی:

بەڕێـز ســــەرۆکی ئـەنجــــومـــەن.

ئەم پێشنیارە گفتوگۆی لەسەرکرا بەتایبەتی لەگەڵ دەستەی بەڕێوەبردنی کۆمەڵەی شەهیدان ئەو شەهیدانەی کە پەیوەندیان بە پێشمەرگەوە نییە کەوا خەڵکی مەدەنیش لە بۆمباران شەهید کراون لە بەشێکی ترداو باسی ئەوە کراوە کەوا مەسەلەی ئەنفال چۆن ئێمە بتوانین دەستی یارمەتی بۆ ئەوانە درێژ بکەین، سوپاس.

بەڕێـز ســــەرۆکی ئـەنجــــومـــەن:

ئێوە ناتوانن لە پێڕەوی وەزارەت لەنێوان سەندوقی زامن کردن (صندوق ضمان) ئەوەی پێ ی وترا چاودێری کردنی خێزان (رعایة ألاسرة) مەرکەزێک دروست بکەن وەکو بەڕێوەبەرایەتییەکی سەربەخۆ بۆ ئەنفالەکان و شەهیدەکان ئەوەی کە پەیوەندی هەیە بە پێشمەرگەکانەوە؟

بەڕێز د. حـــمـــە نەجم حـــمـــە فـــەرەج:

بەڕێـز ســــەرۆکی ئـەنجــــومـــەن.

بەنسبەتی ئێمە مەسەلەی خێزانی شەهیدو بریندارو پەک کەوتەکان چارە کراوە لەوەزارەتی پێشمەرگەدا و بۆ ئەوەی جەخت بکەین لەسەر مەسەلەی ئەنفال لە مێژووی کورد دا ڕووداوێکی زۆر ناخۆش بووە شتێکی سەرنجی دونیا رابکێشێ کەوا ئێمە أنفالەکانمان لەبیرە بەڕای من بەشێک بکرێتەوە لە بەڕێوەبەرایەتی چاودێری کۆمەڵایەتی (مدیریەی رعایەی أجتماعی)

بەناوی بەشی چاودێری خێزانە ئەنفال کراوەکان(قسم رعاية أسر أنفال)، هەروا بخرێتە ناو سندوقی چادوێری خێزان(صندوق رعاية أسرة) وەئەمە بەرچاوترو باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە(٤)دەنگدانی لە سەر کراوە(صندوق رعايه الاسره) تەنها ماوتەوە(٥) کەبواری نییە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەکرێت ئێمە لە هەر برگەیەک زیادە بکەین، بەڕێزتان بیخەنە دەنگدانەوە ئایا لە فلان برگە زیاد بکرێ یان نا ئەگەر بەرهەڵستی هەبوو لەلایەن ئەندامانی پەرلەمان چونکە پرۆژەی قانونەکە کە بەتەواوی کۆتایی نەهاتووە ئێستا بواری ئەوەی هەیە لە هەر برگەیەک چونکە کەم وکووریەو کار لەشتی تر ناکات، سوپاس.

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنسبەت چاودێری خێزان و خۆی پلەی هەرەنزمی ژیان لە هەموو دنیادا هەیە بۆ خێزانە هەژارەکان وابزانم ئەوە تێکەڵ بوونێکە لەگەڵ خێزانی ئەنفالەکان دا بەڕای من دەبێ جیاواز بێت، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ ئەوەی گرفت نەبێ مادده بەمادده مناقشەمان کردووە دەنگمان لەسەر داوە شتێک لە لانی یاسایی لە دواوەی یاساکان دەسەلاتێک دەدەینە وەزیر دەڵێن وەزیر دەسەلاتی هێنانەکایە یا تێکەڵاوکردنی هۆبەکان لەنێوان پەیکەری وەزارەتدا بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر ڕای کاکەڕەش پەسند بێت با ئێمە بەردەوام بین کێ لەگەڵ ڕای کاکەڕەشە ؟ ... کێ لەگەڵ نییە ؟.... بەزۆربەی دەنگ لەگەڵ ڕای کاکەڕەشە. برگەیەک زیاد بکرێ هەندێ هۆبە ئەگەر پێویست، بێ بەڵام کۆکین لەسەر ئەوەی کە هۆبەی ئەنفال کراوەکان دەبێ هەبێ.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة/ ٥ الدوائر وأقسام التابعة للوزارة في محافظات الاقليم :-

١- دوائر الصحة في محافظات.

٢- أقسام الرعاية الاجتماعية والدور والمعاهد التابعة لها في محافظات.

٣- أقسام العمل والضمان الاجتماعي في المحافظات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

یانی ئەوە دەگرێتەوە کە هەر پارێزگایەک ئەبێ سەرۆکی دروستی (رئیس صحەی) هەبێت ئەو بەشانەی کە جێگیر کراون کێ لەگەڵە؟... کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆربەی دەنگ وەرگیرا.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا	**ئەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا**	**جوهر نامق سالم**
سکرتێری ئەنجوومەن	**جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن**	**سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق**

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (١٠)

سێ شەممە ڕێكەوتی ٢/٢/١٩٩٣

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا گەیشتینە ماددەی (٦) لەیاسای وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی ولەبڕگەی(٦)ی فەسلی دووەمیدا، لەپڕۆژەی وەزارەت بەناوی بەڕێوەبردن وچارەسازی کۆمەڵایەتیدا هاتبوو (الادارة والاصلاح الاجتماعي) وبەم شێوەیە بوو. (٦): دائرة الاصلاح الاجتماعي العامة يديرها موظف بدرجة مدير عام وتشمل الاقسام التالية وتكون لها استقلالية ماليةو ادارية:

أ- قسم اصلاح الكبار ويشمل:
١- قسم اصلاح الذكور (الرجال).
٢- قسم اصلاح الاناث (النساء).
ب- قسم اصلاح الاحداث ويشمل:
١- قسم اصلاح الفتيان.
٢- قسم اصلاح الفتيات.

بەڕێزان ئەم بڕگەیە هەمواركردنێكی (تەعدیلێكی) بەسەر داهات لەنووسراوەكەی وەزارەتی تەندروستی وكاروباری كۆمەڵایەتی كە بەم شێوە بوو.
(دائرة الاصلاح الاجتماعي واقسامها: يديرها موظف بدرجة مدير عام وتتمتع بشخصية معنوية، يديرها موظف بدرجة مدير يحمل شهادة الجامعية الاولية..)

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ تەندروستی هیچ تێبینی یەک هەیە؟

بەڕێز د.فایق محەمەد گولپی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەكو لیژنەی تەندروستی كاتێ گفتوگۆی ڕەش نووسی یاساكەمان كرد ڕامان لەگەڵ ئەو بەشەیە (دائرة الاصلاح الاجتماعي) وەكو خۆی بمێنێتەوە، هەتا موناقەشەی ئەوەشمان كرد كەبیخەینە بەڕێوەبەریەتێكی ترەوە یان خۆی بەتەنها بمێنێتەوە و من چەند تێبینی یەكم هەیە، یەكەمیان: ئایا وەكو فەرمانگە بمێنێتەوە یان وەكو بەڕێوەبەرایەتی؟ بەڵام لەبەر ئەوە من پێم باش بوو بمێنێتەوە، چونكە لێرەدا دەقەكەی وەزارەت ڕوون ترە، چونكە خەڵك تێ ناگەن بابەت چیە لەفەرمانگەی (چارەسازی كۆمەڵایەتی)، بەڵام پرسیارێكیش هەیە لەبەڕێز وەزیری تەندروستی یەوە كەخۆی لێرەیە، بۆچی سەربەخۆیی دارایی وئیداری هەبێ، ئەگەر ئەوەمان بۆ ڕوون كاتەوە ئەگینا ئێمە وەكو لیژنەی تەندروستی لەگەڵ ئەوە داین كەدەقەكەی وەزارەتی تەندروستی وكاروباری كۆمەڵایەتی وەكوخۆی بمێنێتەوە، ئەو كاتە ئەو دەقەی لیژنەی یاسای بەڕێز لەبەردەست دا نەبوو، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئینجا ئەگەر بەڕێز وەزیری تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی ئەمە روون بکاتەوە.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوە بەراستی مەسەلەی گرتوخانەکان باس دەکرێ، گرتوخانە فەرمانگەیەکی تایبەتی یە، چونکە فرمانی خۆی هەیە، بەشی خۆی هەیە، هەموو لقی دارایی وئیداری و تۆژینەوەی کۆمەلایەتی (بەحثی اجتماعی) خۆی هەیە وهەتا مەسەلەی هێزی ئاسایشی خۆی هەیە کە (سەجانەکانن)، بۆیە پێویستە سەربەخۆی یەکی هەبێ وبودجەیەکی تایبەتی دەوێت، تاکو ئەو بەڕێوەبەرایەتیە بتوانێ کاروباری خۆی بەڕێوە ببات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاس. ئێستا کێ لەبەڕێزان سەرنجی لەسەر ئەو تێ بینی وروون کردنەوەیەی بەڕێز وەزیری تەندروستی هەیە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ تەنها ئەوە زیاد بکرێ کە بەڕێوەبەرە گشتی یەکە بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ وئایا رای لیژنەی یاسا وتەندروستی چی یە؟.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە پێمان باشە بەو شێوەیە بێت، بەس یەک شت هەیە دەمەوێ روونی بکەمەوە، ئەوەی کە کاک دکتۆر وتی رای لیژنەی یاسا نەبوو، هەروەکو کاک ایاد روونی کردەوە نووسراوێک (کتابێک) بوو لەوەزارەتی تەندروستی، هەموارکردنێک بوو بۆ ئەو پرۆژەیەی کە پێشکەشیان کردبوو بەلیژنەی یاسا بۆخۆشی پرۆژەکە لە بنەڕەتدا لە وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەلایەتی یەوە هاتووە وهەموار کردنەکەش هەر بەنووسراوێکی رەسمی لای ئەوانەوە هاتووە، ئێمە شتەکەی ئەوانمان پێ باش بوو، بۆیە پەسەندمان کرد، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک ئەیاد ئەگەر بیخوێنێتەوە بەتەواوی، لەگەڵ ئەو هەموارکردنەی کە ووتت گۆشەنیگای وەزارەتیش بەهەند وەربگیرێ کەدەڵێ: (لها الاستقلالية المالية) ئینجا ئەوە ئەگەر بیخوێنێتەوە تاکو دەنگی لەسەر بدەین.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوا شت کەرای لیژنەی یاسا ولیژنەی وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەلایەتیشی لەسەر دراوە (دائرة الاصلاح الاجتماعي واقسامها يديرها موظف بدرجة مدير عام يحمل شهادة جامعية اولية وتتمتع بشخصية معنوية) هەرهێندە لەجیاتی ئەوەی کە سەربەخۆیی دارایی هەبێ و سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

بەڕێز وەزیری تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی وابزانم ئەوە...

بەڕێز کـــەمـــال شـــاکـــر/ وەزیری تەندروســـتی:

بەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

خۆی هەر هەمان مانایە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

باشە کاک ئەیاد (اصولی نیهائی) بخوێنەوە، چونکە ڕێکەوتنی لەسەرە.

بەڕێز ئەیـاد حـــاجی نامـق مـــەجـــیـــد:

المادة السادسة: دائرة الاصلاح الاجتماعي واقسامها يديرها موظف بدرجة مدير عام يحمل الشهادة الجامعية وتتمتع بشخصية معنوية.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

ئینجا ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە؟ کێ لەگەڵ نییە؟..بەتێکرای دەنگ وەرگیرا ورەخنەی لەسەر نەبوو؟

بەڕێز ئەیـاد حـــاجی نامـق مـــەجـــیـــد:

نەخێر بەشەکان تەواون، بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن بەشی (اصلاح الکبار) ئەوانە لەهەمان ماددەدا هاتووە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

بەڵێ...

بەڕێز ئەیـاد حـــاجی نامـق مـــەجـــیـــد:

نەخێر ئەمە (درج) ناکرێت ئەمە لەنێوان پێڕەودا دەخرێتە ڕوو، سوپاس.

بەڕێـز هێـــرۆ ئیـــبـــراهیم ئـەحـــمـــەد:

بەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

دەربارەی بەشەکان ئەوە بەشی کوڕان وکچان، دیاری نەکراوە لەچەندەوە تاکو چەند دەگرێتەوە؟ سوپاس.

بەڕێز عـــەدنـان مـــحـــەمـــەد نـەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئەوەی من بیزانم وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی دیاری کردووە، تەنها عینوانەکەیە، ئەوەی بەجێ هێشتووە بۆ نیزامێک تاکو ئەو شتانە ڕوون بکاتەوە، بۆی هەیە ئەو شتانەی کەجەنابی وەزیری تەندروستی لێرەیە خۆی ڕوونی بکاتەوە و بەبێ ئەم بڕگانەی کە لەاصلی پڕۆژەکەدا هەنە، وەکو عەرزم کردن ئەمە هەموار کردنێک بوو لەسەر پڕۆژە ئەصلی یەکە ودرێژەی ئەوەش لەپەیڕەوێکی ناوخۆدا ڕوون دەکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر/ وەزیری تەندروستی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئەوە ئێمە ئەم مەسەلەیە لەبڕگەی دووەم باس دەکەین وئەگەر باسی تەفسیر بکەین، بەشی چارەسازی نەوجەوانان(قسم اصلاح الاحداث) ئەو دوو بڕگەیە کوڕان وکچان(فتیان وفتیات) نەوجەوان (احداث) دەگرنەوە وهەردووکیان نەجەوانن ومانای ئەوەیە کە تەمەنیان لە (١٨) ساڵی کەمتر بێ بە نەوجەوان دەژمێردرێن، سوپاس.
بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
بەڵام ئەگەر بکرێت تەمەنی منداڵی لێ جیا بکرێتەوە وسنوورێک بۆ ئەو دوو تەمەنەش دانرێت، چونکە رووداوی وا هەیە منداڵی (٩)ساڵی لەگەڵ یەکێکی نزیکی (١٨) ساڵی کردوویەتی ونازانم ئەوە چ چارەسەرێکی بۆ دەدۆزینەوە، سوپاس.
بەڕێز وەزیری دارایی و ئابووری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئەوە بەراستی گرفتێکە کێشەی نیشتەجێ بوونە، چونکە کە ئەڵێی بەشی نەوجەوانی کوڕان (احداثی فتیان) ئەوە دابەش دەکرێ چونکە بینایەکە بە بەش دابەش دەکرێ وهەر تەمەنێکی گونجاو پێکەوە دەبن. بەڵام مەرج نی یە لێرە دابمەزرێ، سوپاس.
بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:
وابزانم بڕگەی(٦) تەواو بوو ولیژنەی قانونی وتەندروستی ئێوە لەوەزارەت رێککەوتنتان کردووە کە ئەوانە لێک بدرێن ویەک پێڕەو ورێنماییان هەبێت. ئینجا ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە لیژنەی یاسا ولیژنەی پسپۆرکە پێشنیاری وەزارەتیشە کە ئەو بەشانە لێک نەدرێت؟ تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ وەرگیرا کرا..

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:
المادة السابعة: أ- يحدد النظام مهام واختصاصات تشكيلات الوزارة.
ب- للوزير استحداث او دمج المديريات او الاقسام او الشعب عند الاقتضاء.
جـ- للوزير تشكيل لجان دائمية او وقتية حسب الحاجة.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن ئەوە ئەم ماددەیە کۆتاییەکانە، ئەوانەی لانی شێوەی یاسایی دەگرنەوە وئێمە زیادمان کردووە، ئەوانە لەهەموو قانوونەکانی دیکەش کەلێرە پەسەند کراوە ئەمە هاتووە.
سوپاس
بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:
کاک ئەیاد تکایە دووبارەی بکەوە..

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مــــەجـیــــد:

المادة السابعة:

أ- يحدد بنظام مهام واختصاصات وتشكيلات الوزارة.

ب- للوزير استحداث او دمج مديريات اواقسام وشعب عند الاقتضاء.

ج- للوزير تشكيل لجان دائمية او وقتية حسب الحاجة.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

جا ئێستا لیژنەی تەندروستی چ تێبینی یەکی لەسەر ئەمە هەیە؟.. نی یە؟ برادەران نیانە، ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو دەقە وەکو خوێنرایەوە وەربگیرێ؟ زۆر سوپاس.. کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکرای دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مــــەجـیــــد:

المادة الثامنة: للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

هیچ تێبینی هەیە لەسەر ئەمە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو مادەیە وەربگیرێ؟ کێ لەگەڵ نیە؟ بەتێکرایی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مــــەجـیــــد:

المادة التاسعة: لايعمل باي نص يتعارض واحكام هذا القانون.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

هیچ تێبینی هەیە لەسەر ئەمە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو مادەیە وەربگیرێ؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مــــەجـیــــد:

المادة العاشرة: على الوزراء المختصين تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

هیچ تێبینی هەیە لەسەر ئەمە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو مادەیە وەربگیرێ؟ کێ لەگەڵ نیە؟ بەتێکڕای دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مــــەجـیــــد:

المادة الحادية عشرة: ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية.

بەڕێزجـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

هیچ تێبینی هەیە لەسەر ئەمە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو مادەیە وەربگیرێ؟ کێ لەگەڵ نیە؟ بەتێکرایی دەنگ وەرگیرا. بەمە ئێمەکۆتایی بەیاسای وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی دەهێنین وسوپاسی بەڕێز وەزیری تەندروستی دەکەین.

ئێستا خاڵێک ماوە لەبەرنامەمان ئەویش ئەگەر یەکێک لەلیژنەی دارایی بێتە ئێرە با

یاسای وەزارەتی تەندروستی و کاروباری کۆمەڵایەتی

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم وشانەی خوارەوە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.

٢- وەزارەت: وەزارەتی تەندروستی و کاروباری کۆمەڵایەتی هەرێم.

٣- وەزیر : وەزیری تەندروستی و کاروباری کۆمەڵایەتی هەرێم.

٤- بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی هەرێم.

٥- ئەنجوومەن: ئەنجوومەنی راوێژکاری وەزارەت.

ماددەی دووەم:

ئامانجی وەزارەت ئامادەکردنی پێویستییەکانی لەش ساغی تەواوە لە رووی جەستەیی و ئەقڵی و دەروونییەوە بۆ هاووڵاتییان و دابین کردنی بەتەنگەوە هاتنی کۆمەڵایەتی بۆ خۆیان لە ژیانیانداو بۆ خێزانەکانیان دوای مردنیان و بەدیهێنانی (ضمان)ی کۆمەڵایەتیی سارایی بۆ کرێکاران، ئەمانەش بەم رێوشوێنانە دەکرێن:

١-دامەزراندن و بەڕێوەبردنی (وحدە)ی تەندروستی پارێز (وقایە) و چارەسەرکردن (علاج) و پەرەپیدانیان و بایەخدان بەدامودەزگاکانی بەتەنگەوە هاتنی کۆمەڵایەتی و کارو (ضمان) و پوختەکردنی کۆمەڵایەتی کە ببنە دامودەزگایەکی پوختە کردن و راستکردنەوەو فێرکاری و هەوڵدانی دەستگرتنی خێزانی ئەوانەی نیشتەجێی (وحدە)کانی پوختەکردنی کۆمەڵایەتین بەشێوەیەک کە ژیانێکی سەربەرزانەیان بۆ مسۆگەر بکرێ و لەسەر کێشی(جنوح) بەدووربن.

٢- بایەخدان بە خزمەت گوزاریی تەندروستی و سەرەتایی و لەگەڵیدا بەتەنگەوە هاتنی دایکایەتی و منداڵ و تەندروستی قوتابخانەو تەندروستیی خێزان و پیری.

٣- نەهێشتنی نەخۆشیی پەتاو دەست بەسەر داگرتنی رێ گرتن لە گوێزانەوەی لە دەرەوەی هەرێم بۆ ناوەوەی و بەپێچەوانەوە یا لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکی تر و بەرگرتن لە بڵاوبوونەوەی لەسەر زەوی و ناو ئاوو لە کەشوهەوای هەرێمدا.

٤- پاراستنی ژینگە و پوختەکردنی و پەرەپێدانی و پاراستنی شێوازەکانی بوارنەدان بە پیس بوونی.

٥-بایەخدان بە لەش ساغی و سەلامەتیی کارگەران لە پرۆژەکانی کارداو بەرزکردنەوەی رادەی تەندروستیان و پاراستنیان لە بەرامبەر مەترسی و نەخۆشیەکانی پیشەو زامداربوون بە هۆی کارەوەو دانانی پێوانەو مەرجی تایبەتی بۆیان و سەلامەتیی شوێنی کارو چاودێری کردنی جێبەجێ کردنی ئەو پێوانەو مەرجانە.

٦- بایەخـــدان بە تەندروســـتـــیی دەروونیی هاولاتی و بەشـــداربوون لە دابینکردنی پێویستییەکانی.
٧- بلاوکردنەوەی پەروەردەیی تەندروستی و هوشیاریی تەندروستیی و ژینگەیی بەشێوەیەک کە پاراستنی مرۆڤ و ئامێر مسۆگەر بکا لە ڕێگەی بەرگرتن لە ڕوودانی کارەساتی کارو نەخۆشیی پیشە.
٨- مسۆگەرکردنی دەرمان و پێویستییەکانی و کەلوپەلی پزیشکی جۆراوجۆری پێویست بۆ پێشکەشکردنی خزمەتگوزاریی پزیشکیی خۆپاراستن وچارەسەرکردن و بایەخدان بە (عیادە)ی میللی و سەرپەرشتیکردنی و مسۆگەرکردنی ئامێری تایبەتیی کەم ئەندامان.
٩- بەشداربوون لە پێگەیاندنی کادیری تەندروستیی یاریدەدەرو بەرزکردنەوەی رادەی زانستیی کارگەران لە کەرتی تەندروستیدا و پەرەپێدانی لێکۆڵینەوەی پزیشکی و تەندروستی، هەروەها پێگەیاندنی کادیری پیشەیی بەپێی پێویستیی نەخشەی گەشەپێدانی هەرێم بەشێوەیەک کە توانای بەرهەمهێنان بەرزبکاتەوە و جۆری کارکردن چاک بکا و لێکۆڵینەوەی زانستی لە بوارەکانی تەندروستی و کارو بە تەنگەوەهاتنی کۆمەلایەتیدا هان بدات.
١٠- ڕێکخستن و چاودێری کردنی ئەوانەی پیشەی پزیشکی و تەندروستی و سەلامەتیی پیشەیی دەکەن بەهاوکاری لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکاندا.
١١-بایەخدان بە تەنگەوەهاتن و راهێنانی هەرزەکاران و کەم ئەندامان و دوواکەوتوان لەئەقڵدا و کەرولاڵ و کوێرەکان لە رووی پەروەردەیی و پیشەیی و رەفتارەوە بەشێوەیەک کە بەشداربوونیان لە کاری گەشەپێداندا مسۆگەر بکاو ئەو هۆیە دەروونی و کۆمەلایەتییانە لە کایەدا نەهێڵێ کە ڕێگەی ئەوەیان لێ دەگرێ.
١٢- بایەخدان بە بزووتنەوەی هەرەوەزی لە هەرێمدا لە ڕێگەی ئەو کۆمەڵانەی هەرەوەزییەوە کە پەیدا دەبن.
١٣- هەوڵدان بۆ مسۆگەر کردنی دابینی تەندروستی (التامین الصحی) بۆ هاولاتی یان.

ماددەی سێیەم:

١- وەزیر: سەرۆکی بالای وەزارەتەو بەرپرسیارە لە ڕێنیشاندان لە کارەکانیاندا و سەرپەرشتی و چاودێری کردنی چالاکییەکانی و هەر لە ویشەوە ئەو بڕیارو فەرمان و ڕێنماییانە دەردەچن کە پەیوەندییان بە ئەرکەکانی وەزارەت و دەزگاکانییەوە لە رووی یاسایی و بەڕێوەبردن و هونەرییەوە هەیە لە چواچێوەی یاساو پەیرەو و ڕێنماییە کارپێکراوەکانی تردا، هەروەکو و لە بەردەم ئەنجوومەنی وەزیراندا بەو مانایەی کە ئەندامێکی هاوبەشێتی بەرپرسیارە.
٢-بریکاری وەزارەت ئەو ئەرکانە بەجێ دێنێ کە وەزیر پێیانی دەسپێرێ.
٣- بەڕێوەبەرێتی و دامودەزگاکانی مەڵبەندی وەزارەت لەمانە پێکدێن:

أ - نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێک لە پلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتیی دەکاو چەند فەرمانبەرێک یاریدەی دەدەن.

ب- نووسینگەی بریکار: فەرمانبەرێک بەڕێوەی دەباو چەند فەرمانبەرێک یاریدەی دەدەن.

ج - بەڕێوەبەرێتی راگەیاندن و پەیوندی: بە نووسینگەی وەزیرەوە دەبەسترێتەوە.

د - فەرمانگەی یاسایی: بە وەزیرەوە دەبەسترێتەوە.

٤- ئەنجوومەن: لە بەڕێوەبەرە گشتییەکانی دیوانی وەزارەت و ئەو فەرمانگانەی پێوەی بەندن و ژمارەیەک لە پزیشکە تایبەتکارەکان و هەر فەرمانبەرێک کە وەزیردایدەنێ پێکدێ.

ماددەی چوارەم :

بەڕێوەبەرایەتییەکانی دیوانی وەزارەت و ئەم دام و دەزگایانەی پێ یانەوە بەندن:

١- بەڕێوەبەرێتیی گشتی دیوان: فەرمانبەرێک بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتیی دەکاو بەڕێوەی دەبا کە باوەرنامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ و ئەم بەشانەی پێوە دەبەسترێتەوە:

أ - بەشی بەڕێوەبردن و کاروباری کەسان.

ب- بەشی کاروباری دارایی.

ج- بەشی چاودێری و پێداچوونەوە.

٢- بەڕێوەبەرێتی گشتی کاروباری تەندروستی: پزیشکێک بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکاو ئەم بەڕێوەبەرێتیەو بەشانەی پێوە دەبەسترێتەوە.

أ- بەڕێوەبەرێتی خزمەتگوزاری پارێز (الوقایە) و پارێزگاری کردن لە ژینگە کە لەم بەشانە پێکدێ:

١- بەشی پەتاکان(الاوبئە)

٢-بەشی پارێزگاری کردن لە ژینگە.

٣- بەشی تەندروستی وسەلامەتی پیشەیی.

٤- بەشی دایکایەتی و منداڵی.

٥- بەشی تەندروستی قوتابخانەو چاو.

٦-بەشی پارێزی تەندروستی.

٧- بەشی پشکنینی تەندروستی.

ب- بەڕێوەبەرێتی خزمەتگوزاری چارەسەرکردن ، لەم بەشانە پێکدێ:

١- خەستەخانەکان و مەڵبەندەکانی تەندروستی و عیادە رەسمی و ئەهلی یەکان.

٢- بەشی عیادەکانی پزیشکی.

٣- بەشی تەندروستی ددان.

٤-بەشی لیژنە پزیشکی یەکان.

٥-بەشی دەرمانسازی (الصدلیە) وتاقیگەکان (المختبرات).

٦- بەشی تجهیزو شمەکی پزیشکی.
٧- بەشی دابین (التامین)ی تەندروستی.
٣-بەڕێوەبەرێتی گشتی نەخشەکێشان و فێرکردنی تەندروستی: پزیشکێک سەرۆکایەتی دەکاو لەم بەشانە پێکدێ:
أ - بەشی نەخشەکێشانی تەندروستی.
ب- بەشی نەخشەکێشانی کۆمەڵایەتی.
ج- بەشی بەدواداچوون.
د - بەشی سەرژمێری.
هـ- بەشی ئەندازیاری و چاککردنەوە (الصیانە)
و- بەشی هێزی کارگەر.
ز- بەشی فێرکردن و ڕاهێنان.
ح- بەشی شمەک هێنان لە دەرەوە (استیراد).
٤- بەڕێوەبەرێتی گشتی بەتەنگەوە هاتنی کۆمەڵایەتی: فەرمانبەرێک بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکا کە باوەڕنامەی سەرەتایی زانکۆی لە دەروونناسی (علم النفس) یا کۆمەڵناسی (علم الاجتماع)دا هەبێ و ئەم بەشانەی پێوە دەبەسترێتەوە:
أ - بەشی خزمەتگوزاری کۆمەڵایەتی و بە تەمەندا چووان (المسنین).
ب- بەشی کەم ئەندامان (المعوقین).
ج- سنووقی بەتەنگەوە هاتنی خێزان.
د- بەشی کاروباری کۆمەڵە هەرەوەزییەکان.
هـ- بەشی ڕاهێنانی پیشەیی ئافرەتان.
٥- بەڕێوەبەرێتی گشتی (ضمان)ی کۆمەڵایەتی: فەرمانبەرێک بەپلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکاو کە باوەڕنامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ و ئەم بەشانەی پێوە دەبەسترێتەوە:
أ - بەشی پشکنین و پیداچوونەوەی ئابوونە.
ب- بەشی خزمەتگوزاری دوای فرۆشتن.
ج- بەشی بەکارخستن (التشغیل).
د - بەشی خانەنشینی و بریتدان (التعویض).
هـ- بەشی جێ بە جێ کردن.
و- سنووقی (ضمان)ی کۆمەڵایەتی.

ماددەی پێنجەم:
فەرمانگەی چاکسازی کۆمەڵایەتی و بەشەکانی: فەرمانبەرێک بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی بەڕێوەی دەبا کە باوەڕنامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ و فەرمانگەکە کەسایەتیی (معنوی)ی خۆی دەبێ.

ماددەی شەشەم:

ئەو فەرمانگەو بەشانەی لە پارێزگاکانی هەرێمدا بە وەزارەتەوە بەندن.

١- فەرمانگەکانی تەندروستی لە پارێزگاکاندا.

٢- بەشەکانی بەتەنگەوە هاتنی کۆمەڵایەتی و خانەو پەیمانگاکانی پابەندیان لە پارێزگاکاندا.

٣- بەشەکانی کارو (ضمان)ی کۆمەڵایەتی لە پارێزگاکاندا.

ماددەی حەوتەم:

أ - ئەرک و تایبەتکاری و دامودەزگاکانی وەزارەت بە پەیڕەوێک دیاری دەکرێن.

ب- وەزیر بۆی هەیە بەڕێوەبەرێتی و بەش و لقی نوێ لە کاتی پێویستدا پێکبێنێ.

ج- وەزیر بۆی هەیە بە پێی پێویست لیژنەی هەمیشەیی و کاتی پێکبێنێ.

ماددەی هەشتەم:

وەزیر بۆی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانیی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکا.

ماددەی نۆیەم:

کار بەهیچ دەقێک ناکرێ کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆک بێ.

ماددەی دەیەم:

دەبێ وەزیرە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی یازدەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەیەوە لە رۆژنامەی رەسمیدا کاری پێدەکرێ.

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

(هۆیەکانی دەرکردنی ئەم یاسایە)

لە بەرپێکهێنانی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراق و دامەزراندنی وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی و بە نیازی پەرەپێدانی دامودەزگاکانی وەزارەت بەپێی رێبازی یاسادانان بۆ هەرێمی کوردستانی عێراق و لە پێناوی زیادکردنی چالاکی لێهاتوویی وەزارەت لە بەجێهێنانی ئەرکەکانیدا بەرەهایی و بەدیهێنانی ئەو ئامانجانەی لەم یاسایەدا نەخشەکێش کراون بەشێوەیەک کە مافی ساغلەمی تەواوی تەندروستی لەلەش و ئەقڵ و دەرووندا لە بواری کۆمەڵایەتیدا بۆ هاووڵاتی مسۆگەر بکەن و بەمەستی بلاوکردنەوەی خزمەتگوزاری تەندروستی و کۆمەڵایەتی لە ناوچەکانی هەرێمدا تا هاووڵاتییان بتوانن بە یەکسانی خزمەتگوزارییان لەم بواردا دەسگیربێ، ئەم یاسایە دەرکرا.